

XXXIII. Őszi Kerámia Tárlat

KIÁLLÍTÁS AZ MKISZ GALÉRIÁJÁBAN

A keramikusok évente megrendezett bemutatkozó kiállítására minden eddiginél kevesebb, mindössze 24 művész – köztük van a 2020. évi Gádor-díjas Bartha István is – adta be munkáját. Ők a leghűségesebbek, akik eddig is mindig jelentkeztek, akiket nem tart vissza az, hogy műveiket csak a legszűkebb szakmai közönség láthatja. Laikus látogató csak véletlenül tévedhet be a hétfőtől csütörtökig nyitva tartó, a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége (MKISZ) termében megrendezett – ilyenformán zárt körű – kiállításra. A XXXI. Ősz Kerámia Tárlatról szóló beszámolómban (lásd a *Magyar Iparművészet* 2020/1. számában) már írtam, hogy az alacsony részvétel (akkor még 32 kiállító volt) egyetlen előnye, hogy a hagyományosan megrendezett, az előző évi Gádor-díjas kamarakiállítására bőségesen maradt hely. Ezt csak ismételni tudom, Bartha István

ez alkalommal 33 művel mutathatta be magas fokú, változatos, kifinomult felületkezelési eljárásait.

Bartha a tradicionális kerámiatárgyakon, a porcelánvázakon és kisebb tálakon kívül olyan egyszerű, váza alakból magasan felhúzott, tömör plasztikákat készít, amelyek remek korongozási és égetési technikájuk mellett bravúros mázaikkal és izgalmas felületeikkel ragadják meg a nézőt. E szerint csoportosította a kiállítás is a bemutatott anyagot, külön a rakutechnikával készült tárgyakat, a fém-oxidos, redukciós kristálmázás és a stretched technikával díszített felületű edényeket (repszett mintás kőedény kerámiákat). Döntő többségében kristálmázás kerámiák szerepeltek a tárlaton. Azt, hogy Bartha eredményeit a szakma is magasra értékeli, önmagában kifejezi a Gádor-díj, amit a kollégák szavaztak meg számára.

BARTHA István: Repesztett mintás váza
István BARTHA: Vase with cracked pattern | 2021, kőedény, korongozott, stretched technika, mázazott, magasság: 18 cm
Fotó: Rékasy Bálint

BARTHA István: Redukciós kristálmázás váza
István BARTHA: Raku crystal glaze vase | 2021, porcelán, korongozott, mázazott, magasság: 18 cm
Fotó: Bartha István

BARTHA István: Kristálymázás vázák | István BARTHA: Crystal glaze vases | 2021, porcelán, korongozott, mázazott, magasság: 25–28 cm
Fotó: Bartha István

G. HELLER Zsuzsa: Posztmodern Babel
Zsuzsa G. HELLER: Postmodern Babel | 2021, félporelán, kézzel formált, festett, magasság: 48 cm
Fotó: Rékasy Bálint

Falkép és falipasztfika viszonylag kevés volt a mostani anyagban. Közülük elsőként említendő P. Benkő Ilona két gyönyörű, samottos agyagból készült, ragyogó mázakkal bevont falképe, az *Angyal az univerzumban* és a *Felhő az univerzumban*. Krajtsovits Margit *Vérzivatar* című alkotása a művész korábbi témáihoz, a kozmikus jelenségeket feldolgozó, egyedi szemléletű, mázas porcelán falképeinek sorozatához csatlakozik. Ők mindketten a nyolcvanas éveik közepén járnak, de változatlanul sokat és magas művészi színvonalon alkotnak, és a csoportos kiállítások állandó résztvevői. Életkor szerint is közéjük tartozik B. Urbán Teréz, aki csak néhány éve mutatja be az Őszi Tárlaton a többnyire kis méretű, érzékenyen megformált falképeit. Ezúttal az éledő növények belső szerkezetét idéző *Tavaszi* cíművel vett részt a kiállításon. A náluk fiatalabb generációhoz tartozó Mínya Mária egyedi technikával készült, fémsókkal finoman színezett porcelán falképeiből kettőt állított ki, az egyiket *Cím nélkül*, a másikat az *M. B. I. sorozat* első darabjaként. Mint mindig, érdemes hosszabban szemlélni a kis méretben is rendkívül részletgazdag falképeket. Pannonhalmi Zsuzsa – akinek energiája és munkaideje nagy részét a keramikusszakma, a Vásárhelyi Kerámia Szimpózium és a művésztelep szervezése köti le – a mostani tárlaton két sietősen készült

falképet mutatott be *Táj fekete-fehérben I–II.* címmel: az Imerys hódmezővásárhelyi gyárának szilícium-karbid lapjára festett olyan sziklás tájakat, „ahol csak a madár jár”.

Nagyon érdekes G. Heller Zsuzsa munkássága, aki hosszú évek óta mindig új és újabb művekkel adózik jellegzetes témájának, a *Bábel tornyának*. Ez alkalommal egy fekete-fehér, bordázott felületű, leomló tornyot és az omlás nyomában jelentkező szétszóródást ábrázoló falképet mutatott be (*Posztmodern Bábel I–II.*). Faliplasztikát állított ki Borsódy László *Éjszakai repülés – Remake* címmel. A négy lapból álló, ragyogó irizáló mázzal bevont mű egyszerre érzékelteti a magasból látható vagy inkább sejtethető földi világot és a repülés dinamikájának élményét. Az erőteljes plasztikájú falképek különböző felületeik ellenére egységes képet alkotnak. Szemereki Teréz szívesen készít sorozatokat vagy legalább páros munkákat, amelyek fogalmi ellentétpárokat mutatnak

be. E kiállításon két kerek, egyméretű, címük szerint is *Nyitott* és *Zárt* felületű faliplasztikát állított ki. Nem fali, de síkplasztika F. Orosz Sára *Készülődés* című litofán reliefje. A hátulról megvilágított kép gólyaalakja az őszi elvonulás közeledtére utal.

A kerámiaplasztikákat és a funkcionálisan is használható edényeket, így például a vázakat gyakran nehéz elkülöníteni egymástól. Szinte bizonyos, hogy Csemán Ilona karcsú, magas *Kézzegyedek* edényeibe vagy Kun Éva *Organikus vázáiba* senki sem tenne virágot, mert annak látványa elterelné a figyelmet az önmagukban tökéletes tárgyakra. Csemán az anyagában változatos színezésű tárgyfelületekre tette rá – a szó szoros értelmében – a kézzegyed, Kun Éva pedig az általa nagyon szeretett, rakuzott kavicsplasztikáinak adott vázafunkciót. Üreges tárgyait repesztett mázakkal és a formák átluggatásával tette élénkebbé.

KUN Éva: Organikus váza | Éva KUN: Organic vase | 2021, kerámia, kézzel formált, mázazott, rakutechnika, magasság: 20 cm
Fotó: Rékasy Bálint

Tóth Magdolna Sára *Kerámiák kékben I–II.* címmel kiállított magas vázája és tálja sem kísérti használatra tulajdonosát, hiszen akkor nem érvényesülne a tál változatos felülete, az öblében jelentkező világos, matt máz, amely fokozatos átmenetet képez a perem sötétkék, csillogó, repesztett mázával. Formanek Zsuzsa megoldotta a kérdést *Az én vázáim III.* munkáival: három magas lábra állította gyúrt felületű vázáit.

Egyértelműen edényeket mutatott be Benedek Olga, bár az arany mázzal festett, alakos *Várakozók váza* és a humorosan antropomorf *Lépő kanna* funkciójukon túlmutató alkotások. Szabán György három kis méretű, zöld, mázas teáskannája első pillantásra egyformának tűnik, de az edényfülek elhelyezése és a fedelek gombjának eltérő formája, valamint a tárgyak oldalára benyomott pecsétek száma megkülönbözteti őket. Mindhárom palástján viseli a művész bekarcolt nevét.

Az önálló plasztikák változatos sorában messziről felismerhető alkotóik jellegzetes formavilága. Tóvölgyi Katalin *Viszonyok* című félporelán munkája őrzi a korábban kisebb méretekben megalkotott – talpazatra állított, vékony lapból hajlított, áttört, emberi profilokat mutató – formákat. A mű alsó – nagyobbik – részének kék, szürke és barna rétegei viszont azzal a nerikomi-technikával készültek, amelyet a művész először 2019-ben, előző évi Gábor-díjként rendezett kamarakiállításán mutatott be falképeken, tálakon és fedeles edényeken. Akkor még csak két színnel, a 2021-es tárlaton már többel kísérletezett a felület díszítésére. (A kevésbé ismert technikáról lásd bővebben a *Magyar Iparművészet* már említett számában megjelent beszámolómat.) Lőrincz Győzőnek az *Építmény fehérben* című, összetett formájú tornya is utal korábban készült munkáira, csakúgy, mint Berzy Katalinnak a két különböző anyagú (kerámia és üveg) vaskos gyúrt bravúrosan egymásba kapcsoló *Kapcsolat* című műve.

CSEMÁN Ilona: Kézjegyek I. | Ilona CSEMÁN: Handmarks I
Anyagában színezett félporelán, egyedi technika, magasság: 41 cm
Fotó: Rékasy Bálint

TÓVÖLGYI Katalin: Viszonyok | Katalin TÓVÖLGYI: Relations
2020, félporelán, kézzel formált, nerikomi-technika, 50x24,5x16 cm
Fotó: Rékasy Bálint

SZŐCS Éva Andrea: Nostalgia | Éva Andrea SZŐCS: Nostalgia | Imerys massa lapok, fotókerámia, magasság 17–19 cm
Fotó: Rékasy Bálint

BORSÓDY Eszter: Tűz, Víz, Föld, Ikebanaedények | Eszter BORSÓDY: Fire, Water, Earth, Ikebana vessels | 2021, samott, kézzel formált, platinalüszteres, mázazott, rakutechnika, magasság: 7–11 cm
Fotó: Borsódy Eszter

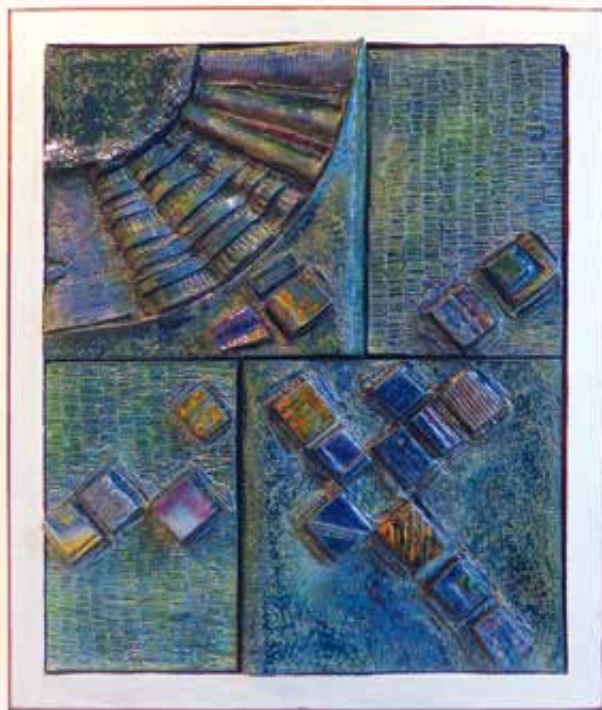
Segesdi Bori *Szerkezet III.* című munkáján a magas, fekete kerámiatalapzaton vezetett fehér szalagminta plasztikusan ismétlődik a tetejét megkoronázó, áttört, ragyogó ezüst mázzal fedett szögletes szalagban. Borsódy Eszter három darabból álló ikebanatál-sorozatának – *Tűz, Viz, Föld* – mázszínei, az áttörések formája és a kerámiák felületén ábrázolt motívumok tökéletesen fejezik ki a címükben jelzett elemek sajátosságait. Szócs Éva Andrea csak az utóbbi években készített ívesen és hullámosan hajlított kerámiaszalagokból összeállított kompozíciókat, a tárlaton bemutatott *Nosztalgia* című alkotásán a fekete-fehér, női és férfiarckokat ábrázoló fotók – talán a mű címe miatt is – egyfajta szomorúságot árasztanak.

BERZY Katalin: Kapcsolat | Katalin BERZY: Connection
2020, mintázott kerámia, rakutechnika, formába olvasztott, csiszolt üveg, 8 x Ø 30 cm és 5 x Ø 30 cm
Fotó: Rékasy Bálint

F. OROSZ Sára: Készülődés, litofán relief
Sára F. OROSZ: Getting ready, litophane relief
2021, szilikátszarmazék, litofán-technika, 30x30x12 cm
Fotó: Rékasy Bálint

BORSÓDY László: Éjszakai repülés – Remake, falipaszttika
László BORSÓDY: Night flight – Remake, wall sculpture | 2021, kerámia, kézzel formált, mázazott 58x47 cm
Fotó: Borsódy Eszter

Schéffer Anna *Angolnatánca* a kavicsalapon ágaskodó, tekergő angolnapárt borzongató realizmussal ábrázolja. Az ő keze munkáit nem az alkotások témái, hanem azok természetű formái teszik felismerhetővé. Vérbő, szinte buja formáikról ismerhetők fel Rabie M. Hadie művei, aki ezúttal egy kecsesen hajló *Kökénylányt* és egy ragyogó mázzal fedett *Medúzát* állított ki.

A nagyon megérdemelt Gádor-díjat 2021-ben a kollégák Borsódy Lászlónak szavazták meg, örömmel és kíváncsian várjuk a következő Őszi Tárlaton bemutatandó kamarakiállítását.

A 2021-es kiállítást Urbán Ágnes rendezte, elegánsan és jó érzéssel csoportosítva az egymáshoz illő műveket. Fájóan hiányzik a Palme-ház, amelynek tágas termei és a nagyközönség számára is könnyen hozzáférhető és látogatott kiállításai alkalmasak voltak a keramikus iparművészek szakmai seregszemléjére.

LOVAG Zsuzsa
régész-muzeológus

(XXXIII. Őszi Kerámia Tárlat és Bartha István 2020. évi Gádor-díjas keramikusművész kamarakiállítása. Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének kiállítóhelye – Andrassy úti Galéria, Budapest, 2021. november 22. – december 12.)